

Toespraak, gehouden door Jan Eerbeek op de Exodus vrijwilligersdag in Nijkerk op 30 oktober 2021

Thema: opdiepen in de ander wat verborgen is

Beste Exodus vrijwilligers, leuk jullie allemaal weer te zien!

Ik ga jullie allemaal eerst toespreken en daarna komt de bekendmaking van de vrijwilliger van het jaar.

Een aantal jaren geleden belde iemand mij op over de ouders van een gedetineerde die al lange tijd in de gevangenis zat. Er was door instanties veel met die ouders gesproken over wat hun zoon had gedaan, maar er was nog nooit iemand geweest die aan hen had gevraagd: Hoe is het nou met jullie? Ze hadden het persoonlijk heel moeilijk.

Mij werd gevraagd een keer naar ze toe te gaan om met ze te praten. Ik ben de volgende dag gegaan en ze waren verbaasd dat er zo snel iemand kwam. Ik zei dat ik vroeger thuis geleerd had als er iets belangrijks is, moet je niet uitstellen tot morgen wat je ook vandaag kunt doen. Het bleef niet bij één keer dat ik ze bezocht, maar het is een intensief contact van een paar jaar geworden.

Eerst deed ik helemaal niets anders dan luisteren. Geleidelijk aan schepten ze de emmer helemaal leeg. Misschien herkennen jullie dat wel, dat mensen niet los kunnen komen van ervaringen die ze hebben gehad.

Ze blijven die alsmaar herhalen. Dan kunnen er professionals nodig zijn om ze daarmee te helpen.

Als pastor probeerde ik een beetje ruimte voor ze te scheppen.

Het waren gelovige mensen, dus ik stelde een keer voor met ze te bidden. Alles wat ze bezighield uit te spreken voor onze lieve Heer. Ik vroeg de ouders om wat we in het gebed bij onze lieve Heer hadden gebracht, bij Hem te laten en het niet weer mee te terug nemen. Dat gebed herhaalden we iedere keer als we elkaar gesproken hadden. Dat ging ze steeds meer lucht geven.

Naast dat leegscheppen van de emmer was er nog wel meer nodig. De moeder had ook een heel laag zelfbeeld door ervaringen uit haar vroegste jeugd.

Ze kon niet positief over zichzelf denken. Dat lage zelfbeeld zat haar bij alles in de weg. Het riep ook problemen op in contacten met anderen. Ze kon dan onbenaderbaar zijn. Daarvoor zocht ik een vrijwilligster bij Exodus. Winie Hanekamp zorgde daar direct voor. Het was een top-vrijwilligster. Ik vroeg haar de mooie kanten van de moeder, die verborgen bleven, op te zoeken. Op een heel natuurlijke manier heeft die vrijwilligster dat gedaan. Niet door een ingewikkelde methodiek; gewoon door zichzelf zijn.

Jullie hebben als vrijwilligers veel in huis om te geven. Je komt bij iemand alleen maar met jezelf, maar dat is tegelijkertijd heel veel. Je gaat een relatie aan van wederkerigheid. Je geeft jezelf, en je gaat op zoek naar wie die ander is.

Dat deed die vrijwilligster op haar manier ook. Ze hadden gesprekken over de kinderen en de kleinkinderen die ze allebei hadden. Ze zijn een tijdje vriendinnen voor elkaar geworden.

Heel mooi vond ik dat de moeder me op een keer zei dat de vrijwilligster tegen haar had gezegd dat ze een bloemetje voor zichzelf moest kopen om zichzelf te belonen voor alles wat ze deed. En weer een tijdje later zei de moeder dat ze een compliment van de vrijwilligster had gekregen: dat ze veel liever was geworden naar buiten toe. Zo'n compliment had zij nog nooit eerder gekregen. Zo had die vrijwilligster van Exodus in het gewone leven opgediept wat in de ander verborgen was gebleven. Opdiepen wat in de ander verborgen is.....

In dit symbool kun je dat zien. Het is een schelp met een parel erin. Van Indiaas zilver. Jullie krijgen het straks allemaal mee.

Die schelp biedt geborgenheid en veiligheid. Die schelp kan open gaan. Maar hij kan ook gesloten blijven uit angst, uit frustratie, uit teleurstelling, uit onzekerheid. Dan moet iemand uit de geslotenheid van zijn of haar bestaan worden bevrijd. En zichzelf als een parel gaan zien.

Ontelbaar veel mensen hunkeren ernaar om mens onder te mensen te zijn.

In jullie werk in de Exodushuizen, in de gevangenis, bij de kinderen in het OKD programma, brengen jullie dat mensenland dichterbij.

En dan nu de Exodus vrijwilligersprijs 2021!

Dat is dit beeld. Het zijn de vleugels van een adelaar. Het hoofd is eraf, zei iemand, maar dat kunnen we in dit geval ook wel missen, want het gaat niet om het hoofd, maar om de vleugels. Het beeld van de adelaar en de mensen is een religieus beeld van de relatie tussen God en de mensen, maar ook van de relatie tussen de mensen onderling. Een gedicht van Huub Oosterhuis gaat daarover:

Die mij droeg op adelaarsvleugels
die mij hebt geworpen in de ruimte
en als ik krijsend viel
mij ondervangen met uw wicken
en weer opgegooid
totdat ik vliegen kon
op eigen kracht.

Er zijn drie kandidaten.

Helga van Es (Re-integratie Centrum Vught / Den Bosch)

Ad van Delft (Re-integratie Centrum Vught)

en **Jan Timmerman** (Zwolle)

Willen jullie naar voren komen?

Helga van Es

- Je zet je in voor de gedetineerden in PI Vught en in het RIC Den Bosch
- Ook in moeilijke privé omstandigheden blijf je optimistisch
- Je hebt een hart van goud en een enorme betrokkenheid
- Door weer en wind ga je op de fiets naar jouw jongens toe.
- Geen enkel obstakel houdt je tegen.
- Die jongens en ook je collega's zijn allemaal heel positief over jou.

Ad van Delft

- Vanaf maart 2014 ben je bij het RIC van PI Vught, Je hebt dat mee op poten gezet. Je bent er de stabiele factor. Als het even kan, ben je daar twee keer per week.
- Je zorgt voor de computer en alles wat daarmee verbonden is, de folders, de visitekaartjes, Facebook, de bloemen, de koffie, de thee.
- Je hebt contact met netwerkpartners.
- Ook buiten de RIC ben je in je vrije tijd beschikbaar.
- Je motto is: net als bij schaken moet je vijf stappen vooruit denken.

Jan Timmerman

- Je wordt een vast baken genoemd.
- Je bent trouw in wat je allemaal doet. Je bent ook trouw in je afspraken naar gedetineerden.
- Op jouw ervaring kunnen anderen bouwen en je bent altijd bereid nieuwe dingen te leren.
- Je doet allerlei klusjes en je doet koppelingen.
- Die koppelingen zijn heel essentieel, want het gaat dan om mensen die steun nodig hebben en mensen die steun willen geven. En als dat klikt, kunnen mensen weer verder komen in hun leven. Wat heel bijzonder is, is dat je ook heel complexe koppelingen kunt maken.

En dan nu de bekendmaking van De Vrijwilliger van het Jaar 2021: **Ad van Delft!**

Ad van Delft krijgt het beeld en een dinerbon.

Helga van Es en Jan Timmerman krijgen een klein schilderij.